

Sybilla Anna Graczyk

Rozdział 4

Prawne aspekty i procedury formalno-prawne uruchomienia działalności gospodarczej

**Formy organizacyjno-prawne działalności
gospodarczej**

Procedury uruchomienia działalności gospodarczej

Wprowadzenie	95
4.1. Formy prawne prowadzenia działalności gospodarczej i ich podstawowe cechy charakterystyczne	96
4.2. Kryteria wyboru formy prawnej, zalety i wady poszczególnych form prawnych prowadzenia działalności gospodarczej	105
4.3. Szczegółowe porównanie spółki jawnej i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	108
4.4. Procedura powstania przedsiębiorców	119
Ćwiczenia	127
Bibliografia	128

Wprowadzenie

W niniejszym rozdziale zostaną opisane formy prawne prowadzenia działalności gospodarczej, będzie omówiona ich krótka charakterystyka oraz procedura prawna powołania przedsiębiorcy.

Celem rozdziału jest ukazanie przesłanek, na podstawie których powinna być podejmowana decyzja o wyborze formy prawnej prowadzenia działalności gospodarczej oraz przedstawienie podstawowych informacji, które są niezbędne do założenia działalności gospodarczej.

Dla uporządkowania pojęć występujących w tekście rozdziału należy wyjaśnić, że:

- działalność gospodarcza to zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły [art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej],
- przedsiębiorca to osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową; za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej [art. 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, art. 43¹ kodeksu cywilnego],
- przedsiębiorstwo to zorganizowany zespół składników niematerialnych i materialnych przeznaczony do prowadzenia działalności gospodarczej [art. 55¹ kodeksu cywilnego], obejmuje ono w szczególności: 1) oznaczenie indywidualizujące przedsiębiorstwo lub jego wyodrębnione części (nazwa przedsiębiorstwa), 2) własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów oraz inne prawa rzeczowe do nieruchomości lub ruchomości, 3) prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy nieruchomości lub ruchomości oraz prawa do korzystania z nieruchomości lub ruchomości wynikające z innych stosunków prawnych, 4) wierzytelności, prawa z papierów wartościowych i środki pieniężne, 5) koncesje, licencje i zezwolenia, 6) patenty i inne prawa własności przemysłowej, 7) majątkowe prawa autorskie i majątkowe prawa pokrewne, 8) tajemnice przedsiębiorstwa, 9) księgi i dokumenty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej,

- firma to nazwa, pod którą przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą.
Rozdział zostanie poświęcony przedsiębiorcy – jego formie prawnej i procedurze założenia działalności gospodarczej.

4.1. Formy prawne prowadzenia działalności gospodarczej i ich podstawowe cechy charakterystyczne

Działalność gospodarcza może być prowadzona jako:

- 1) jednoosobowa działalność gospodarcza – przedsiębiorcą jest osoba fizyczna prowadząca tę działalność,
- 2) spółka cywilna – nie jest przedsiębiorcą; przedsiębiorcami są wspólnicy tej spółki, którzy poprzez zawarcie umowy spółki cywilnej zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego [art. 860 § 1 kodeksu cywilnego],
- 3) osobowe spółki handlowe:
 - spółka jawna,
 - spółka partnerska,
 - spółka komandytowa,
 - spółka komandytowo-akcyjna,
- 4) kapitałowe spółki handlowe:
 - spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
 - spółka akcyjna.

Spółki wymienione w punktach 3) i 4) są uregulowane w kodeksie spółek handlowych, ich katalog jest zamknięty. Przez umowę spółki handlowej wspólnicy albo akcjonariusze zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów oraz – jeżeli umowa albo statut spółki tak stanowi – przez współdziałanie w inny określony sposób [art. 3 kodeksu spółek handlowych]. Spółki osobowe to tzw. ułomne osoby prawne, które we własnym imieniu mogą nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywanymi; prowadzą one przedsiębiorstwo pod własną firmą [art. 8 kodeksu spółek handlowych]. Spółki kapitałowe są osobami prawnymi [art. 12 kodeksu spółek handlowych].

Ad 1)

Najprostsza formą prawną prowadzenia działalności gospodarczej jest jednoosobowa działalność gospodarcza osoby fizycznej. Osoba ta musi mieć zdolność prawną oraz pełną zdolność do czynności prawnych (pełnoletnia, nieubezpieczeniowa). Firmą osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą jest jej imię i nazwisko (do którego można dodać inne określenia identyfikujące przedsiębiorcę). Osoba fizyczna podejmuje jednoosobowo decyzje dotyczące prowadzenia własnej działalności gospodarczej, a za jej zobowiązania odpowiada całym swoim majątkiem (także prywatnym).

Osoba fizyczna podejmuje jednoosobowo decyzje dotyczące prowadzenia własnej działalności gospodarczej, a za jej zobowiązania odpowiada całym swoim majątkiem.

Ad 2)

Spółka cywilna to stosunek zobowiązaniowy, umowa łącząca przedsiębiorców, zatem nie jest ona odrębnym podmiotem prawa, a dodatkowo musi mieć przynajmniej dwóch wspólników, którzy muszą mieć status przedsiębiorcy (przykładowo: osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, spółki kapitałowej). Spółka powstaje w momencie zawarcia umowy spółki.

Spółka cywilna to stosunek zobowiązaniowy – umowa łącząca przedsiębiorców.

Celem spółki jest osiągnięcie wspólnego celu gospodarczego, nie ma wymogów posiadania kapitału przez spółkę. Nie jest konieczne wniesienie do spółki wkładów, obowiązek ten rozstrzyga sama umowa spółki [Jezioro 2013, s. 1430].

Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, każdy wspólnik ma równy udział w zyskach i w takim samym stosunku, jak w zyskach, uczestniczy w stratach. Wspólnicy odpowiadają za zobowiązania spółki solidarnie (co oznacza, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich wspólników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek ze wspólników zwalnia pozostałych [art. 366 kodeksu cywilnego]). Rozliczenia pomiędzy wspólnikami następują w takim stosunku, w jakim wspólnicy odpowiadają za zobowiązania spółki (wierzyciel nie ma obowiązku w pierwszej kolejności zaspokoić się ze wspólnego majątku wspólników, może od razu zaspokajać się z majątku osobistego wspólników).

Wspólnicy odpowiadają za zobowiązania spółki cywilnej solidarnie.

Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, każdy wspólnik reprezentuje spółkę na zewnątrz, w stosunkach z osobami trzecimi. Każdy wspólnik jest uprawniony do prowadzenia spraw spółki, które nie przekraczają zakresu zwykłych czynności spółki.

Można zastrzec, że spadkobiercy wspólnika wejdą do spółki na jego miejsce [art. 872 kodeksu cywilnego].

Ad 3)

Spółka jawna

Jest osobową spółką handlową, co oznacza, że nie ma obowiązku posiadania przez tę spółkę kapitału. Znaczenie mają wspólnicy i realizowany przez nich cel, dla którego powstała spółka. Nie istnieje spółka jednoosobowa. Ponadto, spółka jawna jest tzw. ułomną osobą prawną, co oznacza, że może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywaną.

Spółka jawna prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą. Firma spółki jawnej powinna zawierać nazwiska lub firmy (nazwy) wszystkich wspólników, albo nazwisko, albo firmę (nazwę) jednego, albo kilku wspólników oraz dodatkowe oznaczenie „spółka jawna”. Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu „sp.j.”.

Spółka jawna powstaje z chwilą jej wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Każdy wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem solidarnie z pozostałymi wspólnikami oraz ze spółką. Przy czym wierzyciel spółki może prowadzić egzekucję z majątku wspólnika w przypadku, gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna (subsydiarna odpowiedzialność wspólnika). Zasada solidarnej, subsydiarnej odpowiedzialności wspólników ze spółką za zobowiązania spółki oznacza więc, że egzekucję z majątku wspólników można prowadzić po bezskutecznej egzekucji z majątku spółki, przy czym odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki jest solidarna (w rozumieniu opisanym przy spółce cywilnej).

W razie wątpliwości uważa się, że wkłady wspólników są równe. Udział kapitałowy wspólnika odpowiada wartości rzeczywiście wniesionego wkładu. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, każdy wspólnik ma prawo do równego udziału w zyskach oraz uczestniczy w stratach w tym samym stosunku, bez względu na rodzaj i wartość wkładu. Określony w umowie spółki udział wspólnika w zysku odnosi się w razie wątpliwości także do jego udziału w stratach. Umowa spółki może zwolnić wspólnika od udziału w stratach, lecz nie może wyłączyć wspólnika od udziału w zyskach.

Każdy wspólnik ma prawo reprezentować spółkę. Prawo wspólnika do reprezentowania spółki dotyczy wszystkich czynności sądowych i pozasądowych spółki. Prawa reprezentowania spółki nie można ograniczyć ze skutkiem wobec osób trzecich. Umowa spółki może jednak przewidywać, że wspólnik jest pozbawiony prawa reprezentowania

Spółka jawna jest tzw. ułomną osobą prawną, co oznacza, że może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywaną.

Każdy wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki jawnej bez ograniczenia, całym swoim majątkiem, solidarnie z pozostałymi wspólnikami oraz ze spółką.

spółki, albo że jest uprawniony do jej reprezentowania tylko łącznie z innym wspólnikiem lub prokurentem.

Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, każdy wspólnik ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki. Oznacza to, że każdy wspólnik może bez uprzedniej uchwały wspólników prowadzić sprawy nieprzekraczające zakresu zwykłych czynności spółki. Prowadzenie spraw spółki może być powierzone jednemu lub kilku wspólnikom bądź na mocy umowy spółki, bądź na podstawie późniejszej uchwały wspólników. Pozostali wspólnicy są wówczas wyłączeni od prowadzenia spraw spółki. Jeżeli prowadzenie spraw spółki powierzono kilku wspólnikom, do prowadzenia przez nich spraw spółki stosuje się przepisy ustawy dotyczące prowadzenia spraw przez wszystkich wspólników. Uchwałę wszystkich wspólników zastępuje wówczas uchwała tych wspólników, którym powierzono prowadzenie spraw spółki.

Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, każdy wspólnik ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki jawnej.

Prowadzenie spraw spółki przez wspólnika oznacza możliwość podjęcia czynności nagłej oraz czynności nieprzekraczającej zakresu zwykłych czynności spółki (czynności zwykłego zarządu). Jeżeli w sprawach nieprzekraczających zwykłych czynności spółki wymagana jest uchwała wspólników, konieczna jest jednomyślność wszystkich wspólników mających prawo prowadzenia spraw spółki, chyba że umowa stanowi inaczej.

W sprawach przekraczających zakres zwykłych czynności spółki wymagana jest zgoda wszystkich wspólników, w tym również wspólników wyłączonych od prowadzenia spraw spółki. Umowa może wyłączyć zasadę jednomyślności oraz wprowadzić podejmowanie decyzji przez określoną większość wspólników.

Pomimo śmierci lub ogłoszenia upadłości wspólnika i pomimo wypowiedzenia umowy spółki przez wspólnika lub jego wierzyciela, spółka trwa nadal pomiędzy pozostałymi wspólnikami, jeżeli umowa spółki tak stanowi lub pozostali wspólnicy tak postanowią.

Spółka partnerska

Spółką partnerską jest spółka osobowa, utworzona przez wspólników (partnerów) w celu wykonywania wolnego zawodu w spółce prowadzącej przedsiębiorstwo pod własną firmą. Partnerami w spółce mogą być wyłącznie osoby fizyczne, uprawnione do wykonywania wolnych zawodów określonych w art. 88 kodeksu spółek handlowych lub w odrębnych ustawach. Katalog wolnych zawodów, które mogą tworzyć spółki partnerskie, jest więc zamknięty. Art. 88 kodeksu spółek handlowych stanowi, że partnerami w spółce mogą być osoby uprawnione do wykonywania następujących zawodów: adwokat, aptekarz, architekt,

inżynier budownictwa, biegły rewident, broker ubezpieczeniowy, doradca podatkowy, makler papierów wartościowych, doradca inwestycyjny, księgowy, lekarz, lekarz dentysta, lekarz weterynarii, notariusz, pielęgniarka, położna, radca prawny, rzecznik patentowy, rzeczoznawca majątkowy i tłumacz przysięgły.

Warto podkreślić, że do spółki partnerskiej mają zastosowanie odpowiednie przepisy o spółce jawnej w sprawach, które nie zostały uregulowane w przepisach dotyczących spółki partnerskiej. Zasady te więc są zamieszczone powyżej, chyba że zaznaczono inaczej w niniejszym fragmencie.

Firma spółki partnerskiej powinna zawierać nazwisko co najmniej jednego partnera, dodatkowe oznaczenie „i partner” bądź „i partnerzy” albo „spółka partnerska” oraz określenie wolnego zawodu wykonywanego w spółce. Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu „sp.p.”. Firmy z oznaczeniem „i partner” bądź „i partnerzy” albo „spółka partnerska” oraz skrótu „sp.p.” może używać tylko spółka partnerska.

Spółka partnerska, tak jak spółka jawna, powstaje z chwilą wpisu do rejestru.

Partner nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki powstałe w związku z wykonywaniem przez pozostałych partnerów wolnego zawodu w spółce, jak również za zobowiązania spółki będące następstwem działań lub zaniechań osób zatrudnionych przez spółkę na podstawie umowy o pracę lub innego stosunku prawnego, które podlegały kierownictwu innego partnera przy świadczeniu usług związanych z przedmiotem działalności spółki. Zasada ta oznacza, że za działania i zaniechania podejmowane przez partnera, w ramach wykonywania wolnego zawodu, odpowiada ten partner. Za sprawy spółki natomiast odpowiedzialność partnerów jest taka, jak przy spółce jawnej. Przykładowo: za błąd w sztuce lekarskiej odpowiada partner lekarz, lecz za niezapłacenie w terminie za sprzęt nabyty do partnerskiej spółki lekarskiej odpowiedzialność jest taka, jak w spółce jawnej.

Każdy partner ma prawo reprezentować spółkę samodzielnie, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Pozbawienie partnera prawa reprezentowania spółki może nastąpić tylko z ważnych powodów uchwałą powziętą większością trzech czwartych głosów w obecności co najmniej dwóch trzecich ogólnej liczby partnerów. Umowa spółki może przewidywać surowsze wymogi powzięcia uchwały.

Umowa spółki partnerskiej może przewidywać, że prowadzenie spraw i reprezentowanie spółki powierza się zarządowi. Oznacza to, że spółka partnerska może mieć organ w postaci zarządu. Do takiej

Partnerami (wspólnikami w spółce partnerskiej) mogą być wyłącznie osoby fizyczne, uprawnione do wykonywania wolnych zawodów, określonych w art. 88 Kodeksu spółek handlowych lub w odrębnych ustawach.

Za działania i zaniechania podejmowane przez partnera, w ramach wykonywania wolnego zawodu, odpowiada ten partner. Za sprawy spółki partnerskiej, odpowiedzialność partnerów jest taka, jak przy spółce jawnej.

sytuacji mają zastosowanie odpowiednie przepisy o zarządzie w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

W przypadku utraty przez partnera uprawnień do wykonywania wolnego zawodu powinien on wystąpić ze spółki najpóźniej z końcem roku obrotowego, w którym utracił prawo wykonywania wolnego zawodu. Spadkobierca partnera nie wstępuje do spółki w miejsce zmarłego partnera, chyba że umowa spółki stanowi inaczej i spełnia on przesłanki bycia parterem w spółce (wykonuje wolny zawód, dla wykonywania którego spółka powstała).

Spółka komandytowa

Spółką komandytową jest spółka osobowa mająca na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), zaś odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika (komandytariusza) jest ograniczona.

W sprawach nieuregulowanych w ramach przepisów kodeksu spółek handlowych o spółce komandytowej, do spółki tej stosuje się odpowiednio przepisy o spółce jawnej.

Firma spółki komandytowej powinna zawierać nazwisko jednego lub kilku komplementariuszy oraz dodatkowe oznaczenie „spółka komandytowa”. Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu „sp.k.”. Jeżeli komplementariuszem jest osoba prawna, firma spółki komandytowej powinna zawierać pełne brzmienie firmy (nazwy) tej osoby prawnej z dodatkowym oznaczeniem „spółka komandytowa”. Nie wyklucza to zamieszczenia nazwiska komplementariusza, który jest osobą fizyczną. Nazwisko komandytariusza nie może być umieszczane w firmie spółki. W przypadku zamieszczenia nazwiska lub firmy (nazwy) komandytariusza w firmie spółki, komandytariusz ten odpowiada wobec osób trzecich tak, jak komplementariusz.

Spółka komandytowa powstaje z chwilą wpisu do rejestru.

Komandytariusz odpowiada za zobowiązania spółki wobec jej wierzycieli tylko do wysokości sumy komandytowej, zaś komplementariusz – na takich samych zasadach, jak wspólnik spółki jawnej.

Spółkę reprezentują komplementariusze, których z mocy umowy spółki nie pozbawiono prawa reprezentowania spółki. Komandytariusz może reprezentować spółkę jedynie jako pełnomocnik. Komandytariusz nie ma prawa ani obowiązku prowadzenia spraw spółki, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. W sprawach przekraczających zakres zwykłych czynności spółki wymagana jest zgoda komandytariusza, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

Umowa spółki partnerskiej może przewidywać, że prowadzenie spraw i reprezentowanie spółki powierza się zarządowi.

W spółce komandytowej co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), a odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika (komandytariusza) jest ograniczona.

Komandytariusz uczestniczy w zysku spółki proporcjonalnie do jego wkładu rzeczywiście wniesionego do spółki, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. W razie wątpliwości komandytariusz uczestniczy w stracie jedynie do wartości umówionego wkładu.

Z powyższego wynika, iż dla spółki komandytowej charakterystyczne są dwa typy wspólników: komandytariusz ma obowiązek wnieść do spółki kapitał w postaci sumy komandytowej, nie prowadzi spraw spółki, nie reprezentuje jej i ryzykuje tylko wysokością wniesionej sumy komandytowej oraz komplementariusz, który prowadzi sprawy spółki, reprezentuje ją i odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki na zasadach wspólnika spółki jawnej.

Śmierć komandytariusza nie stanowi przyczyny rozwiązania spółki. Spadkobiercy komandytariusza powinni wskazać spółce jedną osobę do wykonywania ich praw. Podział udziału komandytariusza w majątku spółki między spadkobierców jest skuteczny wobec spółki jedynie za zgodą pozostałych wspólników.

Spółka komandytowo-akcyjna

Spółką komandytowo-akcyjną jest spółka osobowa mająca na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), a co najmniej jeden wspólnik jest akcjonariuszem.

Spółka komandytowo-akcyjna jest formą prawną, w której działa przynajmniej jeden komplementariusz dysponujący *know-how*, zaś kapitał jest dostarczany przez akcjonariusza bądź akcjonariuszy, którzy obejmują w spółce akcje [Rodzyńkiewicz 2012, s. 193].

Ad. 4)

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest spółką kapitałową, czyli nie powstanie bez wniesienia w całości wkładu – czy to pieniężnego, czy niepieniężnego – na pokrycie jej kapitału. Kapitał powstaje poprzez objęcie udziałów w spółce przez wspólników i pokrycie ich wkładami. Przedmiotem wkładu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie może być prawo niezbywalne lub świadczenie pracy bądź usług. Minimalna wysokość kapitału zakładowego spółki musi wynosić 5000 zł. Pomijając spółki hybrydowe, jakimi są spółka komandytowa i komandytowo-akcyjna, w których są już zaznaczone pewne wymagania kapitałowe do ich powstania, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest pierwszą spółką, która musi mieć kapitał, niejako „odrywa się” od osób

W spółce komandytowej są dwa typy wspólników: komandytariusz ma obowiązek wnieść do spółki kapitał w postaci sumy komandytowej, komplementariusz zaś prowadzi sprawy spółki, reprezentuje ją i odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki na zasadach wspólnika spółki jawnej.

W spółce komandytowo-akcyjnej za zobowiązania spółki co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia, a co najmniej jeden wspólnik jest akcjonariuszem.

Spółka z o.o. jest spółką kapitałową – nie powstanie bez wniesienia w całości wkładu na pokrycie kapitału zakładowego.

wspólników. Z chwilą jej zarejestrowania (w Krajowym Rejestrze Sądowym) powstaje odrębna od wspólników spółki osoba prawna. Oznacza to, że spółka jest podmiotem wszystkich dotyczących jej praw i obowiązków. W momencie zawarcia umowy spółki następuje okres przejściowy – powstaje spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji, zaś z chwilą wpisu do rejestru staje się ona spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i uzyskuje osobowość prawną. Co prawda, spółki kapitałowe w organizacji mogą we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywanymi, ale osobowość prawną odpowiadającą pozycji w prawie osoby fizycznej spółka uzyskuje z chwilą wpisu do rejestru. Od tego momentu spółka zaczyna odpowiadać całym swoim majątkiem za zaciągnięte zobowiązania. Za zobowiązania te nie odpowiadają wspólnicy, którzy ryzykują tylko wysokością wniesionego wkładu.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może być utworzona przez jedną albo więcej osób w każdym celu prawnie dopuszczalnym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Należy przypomnieć, że nie ma spółek osobowych jednoosobowych, ponieważ element osobowy przeważa w nich nad elementem kapitałowym. Stanowią one efekt współdziałania wspólników, zatem wspólników spółki osobowej musi być przynajmniej dwóch. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może mieć tylko jednego wspólnika, nie może jednak być zawiązana wyłącznie przez inną jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, jak również musi mieć wniesione w całości wkłady.

Wspólnicy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością są zobowiązani jedynie do takich świadczeń na rzecz spółki, które są określone w umowie spółki. Wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki, nie prowadzą też spraw spółki, działają jako jeden z jej organów – zgromadzenie wspólników.

Firma spółki może być obrana dowolnie; powinna jednak zawierać dodatkowe oznaczenie „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu „spółka z o.o.” lub „sp. z o.o.”.

Spółka jako osoba prawna musi posiadać organy, które będą ją prowadziły – nie powstanie bez powołania przynajmniej zarządu. Zarząd prowadzi sprawy spółki i reprezentuje ją. Do zarządu mogą być powołane osoby spośród wspólników lub spoza ich grona. Członek zarządu jest powoływany i odwoływany uchwałą wspólników, chyba że umowa spółki stanowi inaczej, przykładowo deleguje tę kompetencję radzie nadzorczej. Prawo członka zarządu do prowadzenia spraw spółki oraz jej reprezentowania dotyczy wszystkich czynności sądowych i pozasądowych spółki.

Z chwilą zarejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowym powstaje osoba prawna.

Spółka z o.o. odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki, za zobowiązania te nie odpowiadają wspólnicy.

Wspólnicy działają jako jeden z organów spółki – zgromadzenie wspólników.

Spółka z o.o. musi mieć zarząd.

Prawo kontroli służy każdemu wspólnikowi. W tym celu wspólnik lub wspólnik z upoważnioną przez siebie osobą może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty spółki, sporządzać bilans dla swego użytku lub żądać wyjaśnień od zarządu.

Do działań kontrolnych umowa spółki może ustanowić radę nadzorczą lub komisję rewizyjną, albo oba te organy. W spółkach, w których kapitał zakładowy przewyższa kwotę 500 000 złotych, a wspólników jest więcej niż 25, powinna być ustanowiona rada nadzorcza lub komisja rewizyjna. W przypadku ustanowienia rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej umowa spółki może wyłączyć albo ograniczyć indywidualną kontrolę wspólników.

Do działań kontrolnych umowa spółki może ustanowić radę nadzorczą lub komisję rewizyjną albo oba te organy.

Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Rada nadzorcza nie ma prawa wydawania zarządowi wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw spółki. Do obowiązków komisji rewizyjnej należy ocena sprawozdań zarządu z działalności spółki oraz sprawozdań finansowych, a także wniosków zarządu dotyczących podziału zysku lub pokrycia straty i składanie zgromadzeniu wspólników corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny.

Kolejnym organem spółki jest zgromadzenie wspólników. Jako zgromadzenie zwyczajne musi odbyć się raz w roku, w celu zamknięcia poprzedniego roku obrotowego spółki. Uchwały wspólników, poza innymi sprawami wymaga, m.in.:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków,
- 2) postanowienie dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru,
- 3) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
- 4) nabycie i zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej.

Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej odpowiada wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami umowy spółki, chyba że nie ponosi winy.

W spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, w przeciwieństwie do spółek osobowych, zasadą jest dziedziczenie udziałów, co ma związek

z kapitałowym charakterem tej spółki. Umowa spółki może ograniczyć lub wyłączyć wstąpienie do spółki spadkobierców na miejsce zmarłego wspólnika. W tym przypadku umowa spółki powinna określać warunki spłaty spadkobierców niewstępujących do spółki, pod rygorem bezskuteczności ograniczenia lub wyłączenia.

Spółka akcyjna

Nie zostanie szczegółowo omówiona z uwagi na temat i zakres niniejszej publikacji. Nie jest to podmiot co do zasady dedykowany do prowadzenia działalności w mniejszym rozmiarze. Dla porządku należy jednak wskazać, że jest to spółka kapitałowa, zaś kapitał jest gromadzony poprzez obejmowanie akcji i pokrywanie ich wkładem. Z momentem wpisu do rejestru powstaje spółka akcyjna – osoba prawna.

Spółka akcyjna jest spółką kapitałową, z momentem jej wpisu do rejestru uzyskuje osobowość prawną.

Na zakończenie należy dodać, że w opracowaniu całkowicie pominięty został problem prowadzenia działalności gospodarczej jako działalności, która nie jest głównym, podstawowym celem podmiotu. Mam tutaj na myśli takie formy prawne, jak stowarzyszenia czy fundacje. Są to podmioty, które pod pewnymi warunkami również mogą zostać przedsiębiorcami, ale zawsze jest to ich aktywność uboczna.

4.2. Kryteria wyboru formy prawnej, zalety i wady poszczególnych form prawnych prowadzenia działalności gospodarczej

Już skrócona analiza cech charakterystycznych poszczególnych form prowadzenia działalności gospodarczej pozwala na wskazanie kryteriów, na podstawie których należy podejmować decyzję, jaką formę prawną wybrać do planowanej działalności:

1. Rynek, na którym planuje działać przedsiębiorca, może mieć duże znaczenie dla wyboru formy prawnej. Rynek stabilny, zarówno pod względem ekonomicznym, jak i prawnym, który regulują przepisy jednoznacznie interpretowane i stosowane, nie wymaga zastosowania formy prawnej ograniczającej odpowiedzialność wspólników majątkiem osobistym za zobowiązania przedsiębiorcy. Należy w tym miejscu wspomnieć o ograniczeniu możliwości wyboru formy prawnej spółki partnerskiej, dedykowanej tylko wspólnikom, którzy wykonują wskazane w ustawie wolne zawody.

2. Chęć ochrony rodziny i majątku rodzinnego spowoduje wybór formy prawnej, która ogranicza odpowiedzialność majątkiem osobistym wspólników za zobowiązania przedsiębiorcy, czyli wybór będzie prowadził do powołania spółek kapitałowych.
3. Jeżeli działalność ma być prowadzona w mniejszym rozmiarze, chętniej będą wybierane prostsze formy prawne – od osoby fizycznej po spółki osobowe.
4. Konieczność zainwestowania kapitału do powołania przedsiębiorcy – jeżeli będzie stanowiła ograniczenie dla planującego rozpoczęcie działalności gospodarczej – wyeliminuje możliwość skorzystania z form prawnych spółek kapitałowych, gdyż takie spółki nie powstaną bez kapitału.
5. Jeżeli dla wspólników znaczenie ma jedynie zarobkowanie, uzyskanie dochodu z zainwestowanego kapitału, to powołają spółki kapitałowe, wraz z organami, w skład których wejdą osoby trzecie, niebędące wspólnikami, ewentualnie spółki hybrydowe (komandytowa, komandytowo-akcyjna).
6. Jeżeli dla wspólników znaczenie ma przede wszystkim osiągnięcie celu i to, z kim jest on realizowany, może zostać wybrana forma spółki cywilnej, ewentualnie osobowej. Jednak w tym przypadku należy dokładnie rozważyć, jak uregulować w umowie kwestię dziedziczenia udziałów i rozstrzygnąć, czy spadkobiercy zmarłego wspólnika mają wejść, czy też nie, w jego miejsce do spółki.
7. Czas powstania przedsiębiorcy – jeżeli ma znaczenie, należy rozpocząć jednoosobową działalność gospodarczą albo powołać spółkę cywilną. Możliwy jest też wybór spółki kapitałowej, gdyż z momentem podpisania umowy powstaje spółka w organizacji. Osobowe spółki handlowe powstają w momencie przyszłym i nieznanym (nie do przewidzenia), tj. z chwilą ich wpisania do rejestru.
8. Jeżeli podmiot powołujący przedsiębiorcę nie chce angażować się w prowadzenie spraw spółki, powoła spółkę kapitałową. Wynika to z faktu, że osoba fizyczna prowadzi działalność gospodarczą, zaś sprawy spółki prowadzą wspólnicy spółki cywilnej i handlowych spółek osobowych (z zaznaczeniem różnic w spółkach hybrydowych), a spółki kapitałowe działają poprzez swoje organy.
9. Opodatkowanie przychodu spółek i wspólników również może mieć znaczenie dla wyboru formy prawnej. Dla porządku należy wspomnieć, że osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą odprowadza podatek dochodowy od osób fizycznych, wspólnicy spółki cywilnej i spółek handlowych osobowych (za wyjątkiem spółki komandytowo-akcyjnej) odprowadzają dedykowane im podatki

od przychodu. Spółka komandytowo-akcyjna i spółki kapitałowe odprowadzają podatek dochodowy od osób prawnych. Wspólnicy tych spółek odprowadzają podatek od przychodów, które uzyskują w związku z podejmowanymi przez nich decyzjami o podziale zysku spółki.

10. Jeżeli planujący rozpoczęcie działalności gospodarczej chce ją powołać sam, nie może wybrać spółki cywilnej ani osobowej spółki handlowej. Jedynie spółki kapitałowe mogą być jednoosobowe, dodatkowo można wybrać formę prawną osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą. Zaletą działalności jednoosobowej jest samodzielne prowadzenie tej działalności oraz samodzielne podejmowanie decyzji. W przypadku spółek kapitałowych istnieje możliwość powołania do organu prowadzącego sprawę spółki (zarząd) osób trzecich.
11. Koszty powołania podmiotu i bieżące koszty jego funkcjonowania też mogą mieć znaczenie. Tam, gdzie umowa spółki zawierana jest w formie aktu notarialnego, konieczne jest poniesienie wynagrodzenia notariusza dla zawarcia umowy (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna). Poza tym procedura rejestracji osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą i spółki cywilnej jest nieodpłatna, w przypadku spółek prawa handlowego należy ponieść opłaty związane z wpisem tych spółek do Krajowego Rejestru Sądowego. Trzeba także pamiętać o różnych kosztach prowadzenia księgowości przedsiębiorców (przykładowo: księgowość tzw. pełna, uproszczona).
12. Planowany rozwój przedsiębiorcy to także okoliczność, którą należy wziąć pod uwagę. Spółki kapitałowe mają instrumenty umożliwiające ich proste dokapitalizowanie (podwyższenie kapitału, dopłaty od wspólników w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością). Poza tym inwestor zewnętrzny częściej inwestuje w takie właśnie podmioty, niechętnie wprowadzając kapitał do podmiotów, w których przeważa element osobowy.
13. Trzeba pamiętać, że w przypadku rynków, na których istnieje ograniczenie swobody prowadzenia działalności gospodarczej, szczególnie przepisy mogą eliminować niektóre formy prawne do prowadzenia przedsiębiorcy; przykładowo, co do zasady banki mogą działać w formie spółek akcyjnych.
14. Rozwiązania dotyczące działalności konkurencyjnej nie dotyczą wspólników spółki cywilnej, a w ograniczonym zakresie – wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (członek zarządu nie

może bez zgody spółki zajmować się interesami konkurencyjnymi ani też uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki cywilnej, spółki osobowej lub jako członek organu spółki kapitałowej bądź uczestniczyć w innej konkurencyjnej osobie prawnej jako członek organu; zakaz ten obejmuje także udział w konkurencyjnej spółce kapitałowej w przypadku posiadania przez członka zarządu co najmniej 10% udziałów lub akcji tej spółki albo prawa do powołania co najmniej jednego członka zarządu). Natomiast zakaz prowadzenia działalności konkurencyjnej obciąża większość wspólników handlowych spółek osobowych (wspólnik obowiązany jest powstrzymać się od wszelkiej działalności sprzecznej z interesami spółki; nie może zatem, bez wyraźnej lub domniemanej zgody pozostałych wspólników, zajmować się interesami konkurencyjnymi, w szczególności uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki cywilnej, spółki jawnej, partner, komplementariusz lub członek organu spółki).

15. Co do zasady przedmiotem wkładu do spółki kapitałowej nie może być prawo niezbywalne lub świadczenie pracy bądź usług. W przypadku spółek osobowych, co do zasady, wkład wspólnika może polegać na przeniesieniu lub obciążeniu własności rzeczy lub innych praw, a także na dokonaniu innych świadczeń na rzecz spółki. W przypadku spółki cywilnej wkład wspólnika może polegać na wniesieniu własności, innych praw albo na świadczeniu usług.

4.3. Szczegółowe porównanie spółki jawnej i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

Najbardziej reprezentatywnymi przykładami, których porównanie może ułatwić dokonanie prawidłowego wyboru formy prowadzenia działalności, są spółka jawna i spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Z tego względu w tab. 4.1 przedstawiono zasady ich powstania i funkcjonowania, poparte przykładami konkretnych postanowień umów spółki jawnej i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Tabela 4.1. Porównanie spółki jawnej i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

Spółka jawna	Spółka z o.o.
Tzw. „ułamna osoba prawna”. Może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana.	Osoba prawna. Z chwilą wpisu do rejestru staje się spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i uzyskuje osobowość prawną. Od tego momentu staje się podmiotem praw i obowiązków spółki w organizacji.
Umowa zawarta na piśmie pod rygorem nieważności.	Umowa w formie aktu notarialnego.
Nie ma spółki jednoosobowej.	Dopuszczalność spółki jednoosobowej.
Odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki całym ich majątkiem, solidarnie, subsydiarnie ze spółką.	Wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki. Ryzykują tylko aktualną „wartością” wkładu.
Zasada: wspólnicy na bieżąco podejmują te czynności, które są niezbędne do funkcjonowania spółki.	Wspólnicy są zobowiązani tylko do tych świadczeń, które są wskazane w umowie.
Brak spółki w organizacji.	Istnieje spółka w organizacji – od momentu zawarcia umowy spółki (zawarcia umowy spółki) do momentu jej wpisu do KRS.
Brak organów spółki.	Istnieją organy spółki.
Zasada: sprawy spółki prowadzi każdy wspólnik	Zarząd: – prowadzi sprawy spółki, – reprezentuje spółkę, – członków zarządu obejmuje zakaz konkurencji.
Brak możliwości wyłączenia wszystkich wspólników od prowadzenia spraw spółki i ich powierzenia osobom trzecim.	
Spółkę reprezentują wspólnicy. Zakaz konkurencji i działania na szkodę spółki dotyczy każdego wspólnika.	Zakaz konkurencji dotyczy członków zarządu: członek zarządu nie może bez zgody spółki zajmować się interesami konkurencyjnymi ani też uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki cywilnej, spółki osobowej lub jako członek organu spółki kapitałowej, bądź uczestniczyć w innej konkurencyjnej osobie prawnej jako członek organu. Zakaz ten obejmuje także udział w konkurencyjnej spółce kapitałowej w przypadku posiadania przez członka zarządu co najmniej 10% udziałów lub akcji tej spółki albo prawa do powołania co najmniej jednego członka zarządu.
	Rada nadzorcza: – stały nadzór nad działalnością spółki, we wszystkich dziedzinach tej działalności.

Tab. 4.1 (cd.)

Spółka jawna	Spółka z o.o.
	Zgromadzenie wspólników – jego uchwały wymaga m.in.: – rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków, – postanowienie dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru, – zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego, – nabycie i zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości, chyba że umowa spółki stanowi inaczej, – zwrot dopłat.
Jeżeli w sprawach nieprzekraczających zwykłych czynności spółki wymagana jest uchwała wspólników, konieczna jest jednomyślność wszystkich wspólników mających prawo prowadzenia spraw spółki (umowa może regulować tę kwestię odmiennie). W sprawach przekraczających zakres zwykłych czynności spółki wymagana jest zgoda wszystkich wspólników, w tym także wspólników wyłączonych od prowadzenia spraw spółki (umowa może regulować tę kwestię odmiennie).	Uchwały zgromadzenia wspólników co do zasady zapadają bezwzględną większością głosów.
Rozwiązanie spółki powodują m. in.: – przyczyny przewidziane w umowie spółki, – jednomyślna uchwała wszystkich wspólników, – ogłoszenie upadłości spółki, – śmierć wspólnika lub ogłoszenie jego upadłości, – wypowiedzenie umowy spółki przez wspólnika lub wierzyciela wspólnika.	Rozwiązanie spółki powodują m.in.: – przyczyny przewidziane w umowie spółki, – uchwała wspólników o rozwiązaniu spółki, – ogłoszenie upadłości spółki.
Dziedziczenie udziałów: śmierć wspólnika powoduje z zasady rozwiązanie spółki. Jeżeli umowa spółki stanowi, że prawa, jakie miał zmarły wspólnik, służą wszystkim jego spadkobiercom wspólnie, a nie zawiera w tym względzie szczególnych postanowień, wówczas do wykonywania tych spraw spadkobiercy powinni wskazać spółce jedną osobę.	Dziedziczenie udziałów: umowa spółki może ograniczyć lub wyłączyć wstąpienie do spółki spadkobierców na miejsce zmarłego wspólnika i jednocześnie określać warunki spłaty niewstępujących. Umowa może wyłączyć lub ograniczyć podział udziałów między spadkobierców, jeżeli zmarły wspólnik miał więcej niż jeden udział. Jeżeli zmarły wspólnik miał tylko jeden udział, udział ten może być podzielony między spadkobierców, chyba że umowa spółki wyłącza lub ogranicza podział tego udziału między spadkobierców.

Źródło: opracowanie własne.

Przykład 1

Wybrane postanowienie umowy spółki jawnej

Umowa spółki jawnej

zawarta w dniu 15 lipca 2015 roku, w Łodzi pomiędzy:

1. Krzysztofem Zaluskim, zamieszkałym w Łodzi, przy ul., legitymującym się dowodem osobistym serii: ..., numer:,
 2. Agnieszką Zaluską, zamieszkałą w Konstancynie, przy ul., legitymującą się dowodem osobistym serii: ..., numer:,
 3. Wacławą Zaluską, zamieszkałą w Konstancynie, przy ul., legitymującą się dowodem osobistym serii: ..., numer:,
 4. Jerzym Zaluskim, zamieszkałym w Pabianicach, przy ul., legitymującym się dowodem osobistym serii: ..., numer:,
- zwanymi dalej Wspólnikami.

§ 1

Wspólnicy oświadczają, że w celu prowadzenia wspólnej działalności gospodarczej, określonej w § 6 niniejszej umowy, zawiązują spółkę jawną stosownie do przepisów kodeksu spółek handlowych.

§ 2

Spółka jawna działać będzie pod firmą „Zaluscy Nieruchomości spółka jawna”¹.

§ 3

Siedzibą spółki jest Konstancyna Łódzka.

§ 4

Czas trwania spółki jest nieoznaczony.

§ 5

Rokiem obrotowym spółki jest rok kalendarzowy, z tym że pierwszy rok obrotowy spółki kończy się 31 grudnia 2016 roku.

§ 6

Przedmiotem działalności spółki jest:

- 1) 68.10.Z Kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek.
- 2) 68.20.Z Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi.
- 3) 68.31.Z Pośrednictwo w obrocie nieruchomościami – działalność przeważająca.
- 4) 68.32.Z Zarządzenie nieruchomościami wykonywane na zlecenie.

§ 7

1. Wspólnicy wnoszą do spółki następujące wkłady²:

Krzysztof Zaluski – 5000 zł (pięć tysięcy złotych),
Agnieszka Zaluska – 5000 zł (pięć tysięcy złotych),
Wacława Zaluska – 5000 zł (pięć tysięcy złotych),
Jerzy Zaluski – 5000 zł (pięć tysięcy złotych).

1 Firma spółki jawnej powinna zawierać nazwiska lub firmy (nazwy) wszystkich wspólników, albo nazwisko, albo firmę (nazwę) jednego albo kilku wspólników oraz dodatkowe oznaczenie „spółka jawna”. Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu „sp.j.” (art. 24 kodeksu spółek handlowych).

2 Udział kapitałowy wspólnika odpowiada wartości rzeczywiście wniesionego wkładu. Wspólnik nie jest uprawniony ani zobowiązany do podwyższenia umówionego wkładu (art. 50 kodeksu spółek handlowych).

2. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. Każdemu Wspólnikowi przypada jeden głos, rozumiany jako głos „za”, „przeciw” lub „wstrzymujący się”, zgodnie z treścią art. 4 § 1 pkt 9 i 10 kodeksu spółek handlowych. Uchwała jest podjęta bezwzględną większością głosów, jeżeli głosów „za” jest więcej niż suma głosów „przeciw” i „wstrzymujących się” (art. 4 § 1 pkt 9 i 10 KSH).

3. Uchwały mogą być podjęte, jeżeli wszyscy Wspólnicy są obecni przy ich podejmowaniu, ewentualnie byli zawiadomieni o terminie, miejscu podejmowania i treści danej uchwały.

§ 8

1. Ogół praw i obowiązków Wspólnika może być przeniesiony na inną osobę³.

2. Przeniesienie przez Wspólnika praw i obowiązków wynikających z umowy oraz przybranie nowego Wspólnika do spółki wymaga pisemnej zgody wszystkich pozostałych Wspólników.

§ 9

1. Każdy ze Wspólników jest uprawniony i zobowiązany do prowadzenia spraw spółki⁴.

2. Każdy Wspólnik może bez uprzedniej uchwały Wspólników prowadzić sprawy nieprzekraczające zakresu zwykłych czynności, do których należą w szczególności sprawy nietyczące rozporządzenia prawem lub zaciągnięcia zobowiązania o wartości przekraczającej kwotę dwóch tysięcy złotych.

3. Sprawy przekraczające zakres zwykłych czynności, do których należą w szczególności: rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania o wartości przekraczającej kwotę dwóch tysięcy złotych, zaciąganie kredytów lub pożyczek, ustanowienie zastawu, hipoteki, przewłaszczenia na zabezpieczenie i innych obciążeń majątku spółki, zaciąganie zobowiązań z odroczoneym

3 Ogół praw i obowiązków wspólnika spółki osobowej może być przeniesiony na inną osobę tylko wówczas, gdy umowa spółki tak stanowi. Ogół praw i obowiązków wspólnika spółki osobowej może być przeniesiony na inną osobę tylko po uzyskaniu pisemnej zgody wszystkich pozostałych wspólników, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. W przypadku przeniesienia ogółu praw i obowiązków wspólnika na inną osobę, za zobowiązania występującego wspólnika związane z uczestnictwem w spółce osobowej i zobowiązania tej spółki osobowej odpowiadają solidarnie występujący wspólnik oraz wspólnik przystępujący do spółki (art. 10 kodeksu spółek handlowych).

4 Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, mają zastosowanie następujące zasady wynikające z art. 37–44 kodeksu spółek handlowych (przy czym umowa spółki nie może ograniczyć ani wyłączać zasady wynikającej z art. 38, stosownie do której „Nie można powierzyć prowadzenia spraw spółki osobom trzecim z wyłączeniem wspólników”): Każdy wspólnik ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki. Każdy wspólnik może bez uprzedniej uchwały wspólników prowadzić sprawy nieprzekraczające zakresu zwykłych czynności spółki. Jeżeli jednak przed załatwieniem sprawy, o której mowa w zdaniu poprzednim, choćby jeden z pozostałych wspólników sprzeciwił się jej przeprowadzeniu, wymagana jest uprzednia uchwała wspólników. Prowadzenie spraw spółki może być powierzone jednemu lub kilku wspólnikom bądź na mocy umowy spółki, bądź na podstawie późniejszej uchwały wspólników. Pozostali wspólnicy są wówczas wyłączeni od prowadzenia spraw spółki. Jeżeli w sprawach nieprzekraczających zwykłych czynności spółki wymagana jest uchwała wspólników, konieczna jest jednomyślność wszystkich wspólników mających prawo prowadzenia spraw spółki. W sprawach przekraczających zakres zwykłych czynności spółki wymagana jest zgoda wszystkich wspólników, w tym także wspólników wyłączonych od prowadzenia spraw spółki. Wspólnik mający prawo prowadzenia spraw spółki może bez uchwały wspólników wykonać czynność nagłą, której zaniechanie mogłoby wyrządzić spółce poważną szkodę.

terminem płatności na rzecz spółki na okres przekraczający trzy miesiące, wymagają uprzedniej uchwały Wspólników podjętej bezwzględną większością głosów.

§ 10

1. Do reprezentowania spółki oraz składania oświadczeń woli w imieniu spółki w sprawach nieprzekraczających zakresu zwykłych czynności uprawniony jest każdy ze Wspólników⁵ samodzielnie lub ustanowiony prokurent. Do spraw nieprzekraczających zakresu zwykłych czynności należą w szczególności sprawy, które nie dotyczą rozporządzenia prawem lub zaciągania zobowiązań o wartości przekraczającej kwotę dwóch tysięcy złotych.

2. Do reprezentowania spółki oraz do składania oświadczeń woli w imieniu spółki w sprawach przekraczających zakres zwykłych czynności wymagane jest współdziałanie dwóch Wspólników łącznie. Do spraw przekraczających zakres zwykłych czynności należą w szczególności: rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania o wartości przekraczającej kwotę dwóch tysięcy złotych, zaciąganie kredytów lub pożyczek, ustanowienie zastawu, hipoteki, przewłaszczenia na zabezpieczenie i innych obciążeń majątku spółki, zaciąganie zobowiązań z odroczonym terminem płatności na rzecz spółki na okres przekraczający trzy miesiące.

§ 11

Każdy Wspólnik ma prawo do równego udziału w zyskach i uczestniczy w stratach w tym samym stosunku.

§ 12

1. Wspólnik obowiązany jest powstrzymać się od wszelkiej działalności sprzecznej z interesami spółki.

2. Wspólnik nie może, bez zgody pozostałych Wspólników, zajmować się interesami konkurencyjnymi, w szczególności uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako wspólnik spółki cywilnej, spółki jawnej, partner, komplementariusz lub członek organu spółki. Zgodę wyrażają Wspólnicy w formie uchwały podjętej bezwzględną większością głosów.

§ 13

Każdy ze Wspólników może wystąpić ze spółki⁶, wypowiadając swój udział na trzy miesiące na-przód na koniec roku obrotowego.

5 Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, to każdy wspólnik ma prawo reprezentować spółkę. Prawa reprezentowania nie można ograniczyć ze skutkiem wobec osób trzecich. Umowa spółki może przewidywać, że wspólnik jest pozbawiony prawa reprezentowania spółki albo że jest uprawniony do jej reprezentowania tylko łącznie z innym wspólnikiem lub prokurentem. Pozbawienie wspólnika prawa reprezentowania spółki może nastąpić wyłącznie z ważnych powodów na mocy prawomocnego orzeczenia sądu (art. 29 i 30 kodeksu spółek handlowych).

6 Stosownie do art. 64 kodeksu spółek handlowych: „Pomimo śmierci lub ogłoszenia upadłości wspólnika oraz pomimo wypowiedzenia umowy spółki przez wspólnika lub jego wierzyciela, spółka trwa nadal pomiędzy pozostałymi wspólnikami, jeżeli umowa spółki tak stanowi lub pozostali wspólnicy tak postanowią. Uzgodnienie takie powinno w przypadku śmierci lub ogłoszenia upadłości nastąpić niezwłocznie, a w przypadku wypowiedzenia – przed upływem terminu wypowiedzenia. W przeciwnym razie spadkobierca, syndyk lub wspólnik, który wypowiedział umowę spółki, a także jego wierzyciel, mogą domagać się przeprowadzenia likwidacji”. W powyższym przykładzie wspólnicy z góry, w umowie spółki przewidzieli stosowną regulację; gdyby jej nie było w umowie, można byłoby podjąć takie decyzje uchwałą wspólników, oceniając aktualną, bieżącą sytuację spółki i wspólników.

§ 14

W razie śmierci Wspólnika umowa spółki trwa nadal pomiędzy pozostałymi Wspólnikami. Do spłacenia spadkobierców zmarłego Wspólnika stosuje się postanowienia dotyczące wystąpienia Wspólnika ze spółki.

§ 15

Wystąpienie Wspólnika ze spółki lub jego upadłość nie powoduje jej rozwiązania, o ile w spółce jeszcze pozostaje więcej niż jeden Wspólnik.

§ 16

W przypadku rozwiązania spółki przeprowadza się jej likwidację na zasadach określonych w kodeksie spółek handlowych.

§ 17

W sprawach nie uregulowanych niniejszą umową zastosowanie mają przepisy kodeksu spółek handlowych.

§ 18

Zmiana niniejszej umowy wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 19

Umowę sporządzono w sześciu jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdego Wspólnika i dwa dla Spółki.

Przykład 2

Przykładowe postanowienia umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

Repertorium A nr 1041/2015

AKT NOTARIALNY

Dnia 1 sierpnia dwutysięcznego piętnastego roku (1.08.2015 r.) przede mną Haliną Wawrzyniak, Notariuszem w Łodzi, w siedzibie Kancelarii Notarialnej mieszczącej się w Łodzi przy ulicy Zakrzewskiej 2, stawili się:

1. Piotr Czarnysz, syn Edwarda i Zofii, zamieszkały w Brzezinach, przy ul. Wólczańskiej 19, legitymujący się dowodem osobistym numer DB 132455; PESEL 62032806708,
2. Barbara Rawiska, córka Bartłomieja i Małgorzaty, zamieszkała w Łodzi, przy ul. Zgierskiej 24, legitymująca się dowodem osobistym numer DD 122476 PESEL 71111398772.

Tożsamość Stawających Notariusz ustalił na podstawie okazanych i powołanych wyżej dowodów osobistych.

Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

§ 1

Stawający oświadczają, że zawiązują spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, zwaną dalej „Spółką”.

§ 2

Spółka prowadzona będzie pod firmą „Adomir Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Spółka może używać skrótu firmy „Adomir Sp. z o.o.”, a także wyróżniającego ją znaku graficznego.

§ 3

Siedzibą Spółki jest Aleksandrów Łódzki.

§ 4

Czas trwania Spółki jest nieograniczony.

§ 5

1. Przedmiotem przedsiębiorstwa Spółki jest działalność określona w Polskiej Klasyfikacji Działalności jako:

- 1) 68.10.Z Kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek – działalność przeważająca
- 2) 68.20.Z Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi
- 3) 68.31.Z Pośrednictwo w obrocie nieruchomościami
- 4) 68.32.Z Zarządzenie nieruchomościami wykonywane na zlecenie.

2. W przypadku, gdy do prowadzenia danego rodzaju działalności potrzebna jest koncesja lub zezwolenie, Spółka będzie prowadzić tę działalność po uzyskaniu danej koncesji lub zezwolenia.

§ 6

1. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 3 000 000 (słownie: trzy miliony) złotych i dzieli się na 1000 (słownie: jeden tysiąc) równych i niepodzielnych udziałów o wartości nominalnej 3000 (słownie: trzy tysiące) złotych każdy.

2. Każdy Wspólnik może mieć więcej udziałów niż jeden.

3. Udziały w kapitale zakładowym Spółki mogą być pokryte zarówno wkładem pieniężnym, jak i wkładem niepieniężnym.

4. Podwyższenie kapitału zakładowego⁷ do kwoty 10 000 000 (słownie: dziesięć milionów) złotych dokonane w terminie do dnia 1 stycznia 2025 roku nie stanowi zmiany umowy Spółki.

§ 7

Udziały w kapitale zakładowym Spółki zostają objęte w następujący sposób:

1) Piotr Czarnysz obejmuje 600 (słownie: sześćset) udziałów po 3000 zł każdy udział, na łączną kwotę 1 800 000 (słownie: jeden milion osiemset tysięcy) złotych i pokrywa je w całości gotówką.

2) Barbara Rawiska obejmuje 400 (słownie: czterysta) udziałów po 3000 zł każdy udział, na łączną kwotę 1 200 000 (słownie: jeden milion dwieście tysięcy) złotych i pokrywa je w całości gotówką.

§ 8

1. Udziały mogą być umorzone⁸ w drodze obniżenia kapitału zakładowego lub z czystego zysku, po wpisie Spółki do rejestru.

2. Udział może być umorzony za zgodą Wspólnika w drodze nabycia udziału przez Spółkę (umorzenie dobrowolne).

3. Zgoda Wspólnika musi być wyrażona na piśmie, nie później niż w terminie miesiąca od dnia, w którym Wspólnik został zawiadomiony przez Spółkę o planowanym umorzeniu.

4. Zawiadomienie Wspólnika następuje listem poleconym.

⁷ Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce bez zmiany jej umowy może nastąpić tylko, gdy umowa spółki zawiera szczegółowe postanowienia wskazane w tym postanowieniu umowy spółki (to jest: maksymalna wysokość podwyższenia kapitału, termin, w którym to podwyższenie ma nastąpić) (art. 257 kodeksu spółek handlowych).

⁸ Zasady umarzania udziałów – udział można umorzyć tylko, gdy umowa spółki tak stanowi; wspólnicy w przykładzie dokonali wyboru dobrowolnego umorzenia udziałów, to znaczy za zgodą wspólnika, którego udziały mają być umorzone; poza tym przepisy przewidują umorzenie przymusowe – bez zgody wspólnika i automatyczne – w przypadku ziszczenia się określonego zdarzenia, bez powzięcia uchwały zgromadzenia wspólników (art. 199 kodeksu spółek handlowych).

5. Umorzenie udziału wymaga zgody Zgromadzenia Wspólników. Uchwała w tym zakresie wymaga dla swej ważności większości 3/4 głosów i powinna określać podstawę prawną umorzenia oraz wysokość wynagrodzenia przysługującego wspólnikowi za umorzony udział, które nie może być niższe od wartości przypadających na udział aktywów netto, wykazanych w sprawozdaniu finansowym za ostatni rok obrotowy, pomniejszonych o kwotę przeznaczoną do podziału między Wspólników.

6. Wypłata wynagrodzenia za umorzone udziały następuje jednorazowo. Wypłata wynagrodzenia musi nastąpić nie później niż w terminie sześciu miesięcy od dnia podjęcia uchwały w przedmiocie umorzenia.

§ 9

1. Zgromadzenie Wspólników może zobowiązać Wspólników do wnoszenia dopłat⁹ proporcjonalnie do posiadanych przez nich udziałów jednorazowo maksymalnie do dwukrotnej wartości nominalnej tych udziałów.

2. Wysokość i terminy dopłat zostaną określone każdorazowo w uchwale Zgromadzenia Wspólników.

3. O zwrocie dopłat decyduje Zgromadzenie Wspólników.

§ 10

1. Udziały są zbywalne¹⁰ i mogą być zastawiane. Zbycie oraz zastawienie udziału nie wymaga zgody Spółki.

2. Wspólnicy mają pierwszeństwo w obejmowaniu nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki, jak również w nabywaniu udziałów przeznaczonych do zbycia. Prawo pierwszeństwa może być wykonywane w terminie dwóch miesięcy od dnia otrzymania zawiadomienia o podwyższeniu kapitału zakładowego albo o sprzedaży udziałów.

9 Dopłaty – umowa spółki może zobowiązywać wspólników do dopłat w granicach liczbowo oznaczonej wysokości w stosunku do udziału; bez wprowadzenia odpowiedniego przepisu do umowy spółki nie można żądać od wspólników wnoszenia dopłat; dopłaty nie powodują podwyższenia kapitału zakładowego spółki, są wykorzystywane na inne cele; dopłaty powinny być nakładane i uiszczane przez wspólników równomiernie w stosunku do ich udziałów; wysokość i terminy dopłat oznaczane są w miarę potrzeby uchwałą wspólników; dopłaty mogą być zwracane wspólnikom, jeżeli nie są wymagane na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym; zwrot powinien być dokonany równomiernie wszystkim wspólnikom (art. 177 i następne kodeksu spółek handlowych).

10 Zbycie udziałów – w przykładowej umowie zastosowano zasadę braku obowiązku uzyskania zgody spółki na zbycie udziałów; regulacja wprowadzona umową jest powtórzeniem zasady ustawowej; zbycie udziału oraz zastawienie udziału umowa spółki może uzależnić od zgody spółki albo w inny sposób ograniczyć; jeżeli zbycie uzależnione jest od zgody spółki, stosuje się przepisy ustawy, chyba że umowa spółki stanowi inaczej; regulacja ustawowa jest następująca: zgody udziela zarząd w formie pisemnej; w przypadku gdy zgody odmówiono, sąd rejestrowy może pozwolić na zbycie, jeżeli istnieją ważne powody (art. 180 i następne kodeksu spółek handlowych).

§ 11

Udziały w Spółce podlegają dziedziczeniu¹¹.

§ 12

Władzami Spółki są: Zgromadzenie Wspólników, Rada Nadzorcza i Zarząd.

§ 13

1. Najwyższym organem Spółki jest Zgromadzenie Wspólników. Kompetencje Zgromadzenia Wspólników obejmują wszelkie sprawy przewidziane przez przepisy kodeksu spółek handlowych oraz niniejszą umowę, z wyłączeniem spraw zastrzeżonych dla Zarządu.
2. Uchwały podjęte przez Zgromadzenie Wspólników zapadają bezwzględną większością głosów, chyba że przepisy kodeksu spółek handlowych lub niniejszej umowy przewidują surowsze warunki co do ich podjęcia.

§ 14

1. Zgromadzenia Wspólników mogą być zwyczajne lub nadzwyczajne.
2. Zwyczajne Zgromadzenia Wspólników zwołuje Zarząd każdego roku, najpóźniej w ciągu 6 (sześciu) miesięcy po zakończeniu roku obrotowego Spółki.
3. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników zwołuje Zarząd w celu rozpatrzenia spraw, co do których rozstrzygnięcia wymagane jest podjęcie niezwłocznej uchwały Wspólników. Zarząd zobowiązany jest również, na pisemne żądanie Wspólników reprezentujących co najmniej 1/10 część kapitału zakładowego Spółki, do zwołania Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników w terminie dwóch tygodni od doręczenia żądania zwołania takiego Zgromadzenia.
4. Zgromadzenia Wspólników odbywają się w siedzibie Spółki. Zgromadzenie Wspólników może się odbyć również w innym miejscu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli wszyscy wspólnicy wyrażą na to zgodę na piśmie.

§ 15

Do wyłącznej kompetencji Zgromadzenia Wspólników należy podejmowanie uchwał w sprawach:

- 1) rozpatrywania i zatwierdzania sprawozdania Zarządu z działalności Spółki, sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielania absolutorium członkom organów Spółki z wykonywania przez nich obowiązków,
- 2) postanowienia dotyczącego roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu,
- 3) podziału zysków oraz ustalenia sposobu pokrycia strat,
- 4) uchwalania oraz zwrotu dopłat,
- 5) umarzania udziałów,
- 6) powoływania i odwoływania Zarządu i Rady Nadzorczej,
- 7) podwyższania i obniżania kapitału zakładowego Spółki,
- 8) likwidacji i rozwiązania Spółki,
- 9) nabywania, zbywania nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości oraz obciążania nieruchomości,

11 Dziedziczenie udziałów – zasadą w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (w przeciwieństwie do spółek osobowych) jest dziedziczenie udziałów, co wynika z art. 183 kodeksu spółek handlowych; jeśli spadkobiercy nie dziedziczą udziałów, co powinno wynikać z umowy spółki, muszą zostać spłaceni i nie wstępują do spółki w miejsce spadkodawcy.

- 10) nabywania, zbywania, wydzierżawiania przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanawiania na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
- 11) zawarcia umowy, o której mowa w art. 7 kodeksu spółek handlowych,
- 12) nabywania i zbywania udziałów lub akcji w innych spółkach,
- 13) tworzenia funduszy celowych,
- 14) rozporządzenia prawem lub zaciągnięcia zobowiązania do świadczenia o wartości przewyższającej 800 000 (słownie: osiemset tysięcy) złotych¹².

§ 16

Zgromadzenie Wspólników może w całości lub w części wyłączyć od podziału czysty zysk, przeznaczając go na:

- kapitał rezerwowy i zapasowy,
- wszelkie inne fundusze, w tym celowe.

§ 17

Spółka posiada Radę Nadzorczą¹³. Rada Nadzorcza składa się z trzech członków wybieranych przez Zgromadzenie Wspólników na okres trzech lat.

§ 18

1. Zarząd kieruje bieżącą działalnością Spółki oraz reprezentuje ją na zewnątrz.
2. Zarząd Spółki może składać się minimalnie z jednego członka, pełniącego funkcję Prezesa Zarządu, do trzech członków.
3. Zarząd Spółki jest powoływany i odwoływany przez Zgromadzenie Wspólników, w drodze uchwały.
4. Kadencja Zarządu trwa 3 lata.
5. Odwołanie członka Zarządu w trakcie trwania kadencji może mieć miejsce tylko z ważnych powodów.

12 Odpowiednie uregulowanie kompetencji organów spółki powinno być dostosowane do wielkości przedsiębiorstwa, zakresu bieżących spraw spółki; brak zapisu umownego powoduje, że obowiązuje zasada kodeksowa przewidziana w art. 230 kodeksu spółek handlowych (rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania do świadczenia o wartości dwukrotnie przewyższającej wysokość kapitału zakładowego wymaga uchwały wspólników, chyba że umowa spółki stanowi inaczej), co może mieć istotne konsekwencje z punktu widzenia sprawności funkcjonowania spółki oraz możliwości kontrolnych i decyzyjnych Wspólników.

13 Powołanie Rady Nadzorczej – stosownie do przesłanek ustawowych powołanie organu nie było obligatoryjne; art. 213 kodeksu spółek handlowych stanowi, że umowa spółki może ustanowić radę nadzorczą lub komisję rewizyjną albo oba te organy; w spółkach, w których kapitał zakładowy przewyższa kwotę 500 000 złotych, a wspólników jest więcej niż 25, powinna być ustanowiona rada nadzorcza lub komisja rewizyjna; w przypadku ustanowienia rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej umowa spółki może wyłączyć albo ograniczyć indywidualną kontrolę wspólników.

14 Wprowadzenie dłuższego roku obrotowego – art. 3 pkt 9 ustawy o rachunkowości – tylko, gdy umowa tak stanowi i jeżeli jednostka rozpoczęła działalność w drugiej połowie przyjętego roku obrotowego, można księgi rachunkowe i sprawozdanie finansowe za ten okres połączyć z księgami rachunkowymi i sprawozdaniem finansowym za rok następny.

§ 19

1. Do reprezentowania Spółki na zewnątrz, składania oświadczeń w imieniu Spółki i prowadzenia spraw Spółki uprawniony jest Prezes Zarządu samodzielnie lub dwaj Członkowie Zarządu.
2. Rozporządzenie prawem i zaciąganie zobowiązań o wartości przekraczającej 500 000 (słownie: pięćset tysięcy) złotych lub z odroczoną płatnością na okres dłuższy niż sześć miesięcy wymaga podjęcia wcześniejszej uchwały przez Zarząd Spółki w przypadku, gdy Zarząd jest wieloosobowy.
3. Rozporządzenie prawem i zaciąganie zobowiązań do świadczeń o wartości nie wyższej niż 800 000 (słownie: osiemset tysięcy) złotych nie wymaga uchwały Zgromadzenia Wspólników.

§ 20

1. Rok obrotowy Spółki pokrywa się z rokiem kalendarzowym.
2. Pierwszy rok obrotowy rozpoczyna się z dniem wpisania Spółki do rejestru przedsiębiorców i kończy się w dniu 31 grudnia 2016 r.¹⁴

§ 21

W sprawach nie uregulowanych niniejszym aktem mają zastosowanie przepisy kodeksu spółek handlowych i inne obowiązujące Spółkę przepisy prawa.

W skład pierwszego trzyosobowego Zarządu Spółki powołuje się:

1. Marka Tadzikowskiego – jako Prezesa Zarządu,
2. Lucynę Janiszczyk – jako Członka Zarządu,
3. Marcina Michałowskiego – jako Członka Zarządu.

Do pierwszej Rady Nadzorczej Wspólnicy powołują:

- Zbigniewa Wojdę – jako Przewodniczącą Rady,
- Piotra Czarnysza – jako Członka Rady,
- Barbarę Rawiską – jako Członka Rady.

Akt ten został przeczytany, przyjęty i podpisany.

Koszty sporządzenia niniejszego aktu ponoszą wspólnicy.

Wypisy tego aktu należy wydawać Spółce i Wspólnikom w dowolnej liczbie.

Pobrano:

- podatek od czynności cywilnoprawnych,
- takse notarialną oraz opłatę za wypisy aktu.

4.4. Procedura powstania przedsiębiorców

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Osoba fizyczna uzyskuje status przedsiębiorcy w procedurze wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej

Osoba fizyczna składa wniosek o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (dalej CEIDG) – jest on dostępny na stronie www.ceidg.gov.pl. Wniosek może być złożony elektronicznie

i podpisany m.in. podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą kwalifikowanego certyfikatu; może zostać wypełniony elektronicznie, a podpisany w dowolnym urzędzie gminy/miasta; może być też nadany pocztą w formie pisemnej, z podpisem notarialnie poświadczonym.

Rozpocząć działalność gospodarczą można w dniu złożenia wniosku, ewentualnie określić we wniosku termin późniejszy [art. 14 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej].

Wpisowi do CEIDG podlegają m.in.:

- 1) firma przedsiębiorcy oraz jego numer PESEL, o ile taki posiada,
- 1a) data urodzenia przedsiębiorcy,
- 2) numer identyfikacyjny REGON przedsiębiorcy, o ile taki posiada,
- 3) numer identyfikacji podatkowej (NIP),
- 4) informacja o obywatelstwie polskim przedsiębiorcy, o ile takie posiada, i innych obywatelstwach przedsiębiorcy,
- 5) adres zamieszkania przedsiębiorcy, adres do doręczeń przedsiębiorcy oraz adresy, pod którymi jest wykonywana działalność gospodarcza, w tym adres głównego miejsca wykonywania działalności i oddziału, jeżeli został utworzony,
- 6) dane kontaktowe przedsiębiorcy, w szczególności adres poczty elektronicznej, strony internetowej, numer telefonu, o ile przedsiębiorca zgłosił te informacje we wniosku o wpis do CEIDG,
- 7) data rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej,
- 8) określenie przedmiotów wykonywanej działalności gospodarczej, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD),
- 9) informacje o istnieniu lub ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej,
- 10) numer identyfikacji podatkowej (NIP) oraz numer identyfikacyjny REGON spółek cywilnych, jeżeli przedsiębiorca zawarł umowy takich spółek,
- 11) dane pełnomocnika upoważnionego do prowadzenia spraw przedsiębiorcy, wraz ze wskazaniem zakresu spraw, które obejmuje dane pełnomocnictwo, o ile przedsiębiorca udzielił pełnomocnictwa i zgłosił informację o jego udzieleniu we wniosku o wpis do CEIDG,
- 12) informacja o zawieszeniu i wznowieniu wykonywania działalności gospodarczej,
- 13) informacja o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej,
- 14) informacja o zakazie wykonywania określonego zawodu, którego wykonywanie przez przedsiębiorcę podlega wpisowi do CEIDG,

15) informacja o zakazie prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub z opieką nad nimi.

Wpis do CEIDG jest dokonany z chwilą zamieszczenia danych w CEIDG, nie później niż następnego dnia roboczego po dniu wpływu do CEIDG wniosku.

Wraz z wnioskiem o wpis do CEIDG składa się oświadczenie o braku orzeczonych – wobec osoby, której wpis dotyczy – zakazów, o których mowa w pkt 13–15 powyżej, pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Wniosek o wpis jest wolny od opłat.

Formularze wniosków dostępne są na stronie www.ceidg.gov.pl.

NIP, Regon, ZUS, kwestie podatkowe

Integralną częścią wniosku o wpis do CEIDG jest m.in. żądanie:

- 1) wpisu albo zmiany wpisu do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON),
- 2) zgłoszenia identyfikacyjnego albo aktualizacyjnego, o którym mowa w przepisach o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników,
- 3) zgłoszenia płatnika składek albo jego zmiany w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych,
- 4) przyjęcia oświadczenia o wyborze przez przedsiębiorcę formy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych albo wniosku o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej,
- 5) przyjęcia, w przypadku przedsiębiorcy będącego płatnikiem składek, wyłącznie na własne ubezpieczenie, zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i do ubezpieczenia zdrowotnego albo do ubezpieczenia zdrowotnego.

Do wniosku o wpis do CEIDG przedsiębiorca może dołączyć zgłoszenie rejestracyjne lub aktualizacyjne, o których mowa w przepisach o podatku od towarów i usług.

CEIDG przesyła odpowiednie dane zawarte we wniosku o wpis do CEIDG, o których mowa powyżej (dotyczące NIP, Regon, wskazanych powyżej kwestii podatkowych i ubezpieczeń) do właściwego naczelnika urzędu skarbowego, do Głównego Urzędu Statystycznego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Spółka cywilna

Zgłoszeń dotyczących powstania spółki cywilnej **przedsiębiorcy** dokonują na wniosek o zmianę wpisu w CEiDG. Wspólnicy spółki muszą więc uprzednio być przedsiębiorcami, po podpisaniu umowy spółki powinni wystąpić o nadanie numeru NIP i Regon dla spółki, a następnie we własnym wpisie do odpowiedniego rejestru (CEiDG albo KRS) ujawnić fakt prowadzenia działalności także jako wspólnik spółki cywilnej.

Formularze wniosków dostępne są na stronie: www.ceidg.gov.pl.

Procedura przebiega następująco:

1. Krok pierwszy: posiadanie statusu przedsiębiorcy przez przyszłych wspólników spółki.
2. Krok drugi: zawarcie umowy spółki.
3. Krok trzeci: nadanie spółce numeru NIP i Regon.
4. Krok czwarty: zgłoszenie spółki do rejestru (CEiDG).

Spółka jawna

Krok pierwszy: zawarcie umowy spółki

Umowa spółki powinna być zawarta na piśmie pod rygorem nieważności.

Umowa spółki jawnej powinna zawierać:

- 1) firmę i siedzibę spółki,
- 2) określenie wkładów wnoszonych przez każdego wspólnika i ich wartość,
- 3) przedmiot działalności spółki,
- 4) czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony.

Umowa spółki jawnej może być zawarta także przy wykorzystaniu wzorca umowy, a spółka zarejestrowana w sposób elektroniczny.

Krok drugi: wpis do rejestru

Spółka jest rejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym, zaś sądem właściwym jest sąd siedziby spółki.

Zgłoszenie spółki jawnej do sądu rejestrowego powinno zawierać:

- 1) firmę, siedzibę i adres spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) wspólników oraz adresy wspólników albo ich adresy do doręczeń,

- 4) nazwiska i imiona osób, które są uprawnione do reprezentowania spółki oraz sposób reprezentacji.

Każdy wspólnik ma prawo i obowiązek zgłoszenia spółki jawnej do rejestru.

Odpowiednie formularze wpisu spółki do KRS dostępne są na stronie www.ms.gov.pl. Wpis podlega opłacie sądowej.

Spółka jawna powstaje z chwilą wpisu do rejestru.

Krok trzeci: NIP, Regon

Numer NIP i Regon nadawany jest spółce automatycznie, po jej wpisaniu do KRS i ujawniany w rejestrze.

Spółka partnerska

Krok pierwszy: zawarcie umowy spółki

Umowa spółki partnerskiej powinna zawierać:

- 1) określenie wolnego zawodu wykonywanego przez partnerów w ramach spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) w przypadku, gdy spółkę reprezentują tylko niektórzy partnerzy, nazwiska i imiona tych partnerów,
- 4) firmę i siedzibę spółki,
- 5) czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony,
- 6) określenie wkładów wnoszonych przez każdego partnera i ich wartość.

Umowa spółki partnerskiej powinna być zawarta na piśmie pod rygorem nieważności.

Krok drugi: wpis do rejestru

Spółka jest rejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym, zaś sądem właściwym jest sąd siedziby spółki.

Zgłoszenie spółki partnerskiej do sądu rejestrowego powinno zawierać:

- 1) firmę, siedzibę, adres spółki, nazwiska i imiona partnerów oraz ich adresy albo adresy do doręczeń,
- 2) określenie wolnego zawodu wykonywanego przez partnerów w ramach spółki,
- 3) przedmiot działalności spółki,

- 4) nazwiska i imiona partnerów, którzy są uprawnieni do reprezentowania spółki; nie dotyczy to przypadku, gdy umowa spółki nie przewiduje ograniczeń prawa reprezentacji przez partnerów,
- 5) nazwiska i imiona prokurentów lub osób powołanych w skład zarządu.

Do zgłoszenia spółki partnerskiej do sądu rejestrowego należy dołączyć dokumenty potwierdzające uprawnienia każdego partnera do wykonywania wolnego zawodu.

Odpowiednie formularze wpisu spółki do KRS dostępne są na stronie www.ms.gov.pl. Wpis podlega opłacie sądowej.

Spółka partnerska powstaje z chwilą wpisu do rejestru.

Krok trzeci: NIP, Regon

Numer NIP i Regon nadawany jest spółce automatycznie, po jej wpisaniu do KRS i ujawniany w Rejestrze.

Spółka komandytowa

Krok pierwszy: zawarcie umowy spółki

Umowa spółki komandytowej powinna zawierać:

- 1) firmę i siedzibę spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony,
- 4) oznaczenie wkładów wnoszonych przez każdego wspólnika i ich wartość,
- 5) oznaczony kwotowo zakres odpowiedzialności każdego komandytariusza wobec wierzycieli (sumę komandytową).

Umowa spółki komandytowej powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.

Umowa spółki komandytowej może być zawarta także przy wykorzystaniu wzorca umowy, a spółka zarejestrowana w sposób elektroniczny.

Krok drugi: wpis do rejestru

Spółka jest rejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym, a sądem właściwym jest sąd siedziby spółki.

Zgłoszenie spółki komandytowej do sądu rejestrowego powinno zawierać:

- 1) firmę, siedzibę i adres spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) komplementariuszy oraz odrębnie nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) komandytariuszy, a także okoliczności dotyczące ograniczenia zdolności wspólnika do czynności prawnych, jeżeli takie istnieją,
- 4) nazwiska i imiona osób uprawnionych do reprezentowania spółki i sposób reprezentacji; w przypadku gdy komplementariusze powierzyli tylko niektórym spośród siebie prowadzenie spraw spółki – zażnaczenie tej okoliczności,
- 5) sumę komandytową.

Odpowiednie formularze wpisu spółki do KRS dostępne są na stronie www.ms.gov.pl. Wpis podlega opłacie sądowej.

Spółka komandytowa powstaje z chwilą wpisu do rejestru.

Krok trzeci: NIP, Regon

Numer NIP i Regon nadawany jest spółce automatycznie, po jej wpisaniu do KRS i ujawniany w Rejestrze.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Krok pierwszy: zawarcie umowy spółki

Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinna określać:

- 1) firmę i siedzibę spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) wysokość kapitału zakładowego,
- 4) czy wspólnik może mieć więcej niż jeden udział,
- 5) liczbę i wartość nominalną udziałów objętych przez poszczególnych wspólników,
- 6) czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony.

Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinna być zawarta w formie aktu notarialnego. Z chwilą zawarcia umowy spółki powstaje spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji.

Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może być zawarta także przy wykorzystaniu wzorca umowy, a spółka zarejestrowana w sposób elektroniczny.

Krok drugi: pozostałe czynności konieczne do powstania spółki

Do powstania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wymaga się:

- 1) wniesienia przez wspólników wkładów na pokrycie całego kapitału zakładowego,
- 2) powołania zarządu,
- 3) ustanowienia rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej, jeżeli wymaga tego kodeks spółek handlowych lub umowa spółki.

Krok trzeci: wpis do rejestru

Wpis spółki dokonywany jest na wniosek. Spółka jest rejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym, a sądem właściwym jest sąd siedziby spółki. Zarząd zgłasza zawiązanie spółki do sądu rejestrowego właściwego ze względu na siedzibę spółki w celu wpisania spółki do rejestru. Wniosek o wpis spółki do rejestru podpisują wszyscy członkowie zarządu.

Wniosek spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do sądu rejestrowego powinien zawierać:

- 1) firmę, siedzibę i adres spółki,
- 2) przedmiot działalności spółki,
- 3) wysokość kapitału zakładowego,
- 4) określenie, czy wspólnik może mieć więcej niż jeden udział,
- 5) nazwiska, imiona i adresy członków zarządu oraz sposób reprezentowania spółki,
- 6) nazwiska i imiona członków rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej, jeżeli kodeks spółek handlowych lub umowa spółki wymaga ustanowienia rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej,
- 7) jeżeli wspólnicy wnoszą do spółki wkłady niepieniężne – zaznaczenie tej okoliczności,
- 8) czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony,
- 9) jeżeli umowa wskazuje pismo przeznaczone do ogłoszeń spółki – oznaczenie tego pisma.

Do wniosku o wpis spółki do rejestru należy dołączyć:

- 1) umowę spółki,
- 2) oświadczenie wszystkich członków zarządu, że wkłady zostały wniesione w całości przez wszystkich wspólników,
- 3) jeżeli o powołaniu członków organów spółki nie stanowi akt notarialny zawierający umowę spółki – dowód ich ustanowienia, z wyszczególnieniem składu osobowego,
- 4) podpisaną przez wszystkich członków zarządu listę wspólników z podaniem nazwiska i imienia lub firmy (nazwy) oraz liczby i wartości nominalnej udziałów każdego z nich,
- 5) adresy członków zarządu.

Odpowiednie formularze wpisu spółki do KRS dostępne są na stronie www.ms.gov.pl. Wpis podlega opłacie sądowej.

Z chwilą wpisu spółki do rejestru powstaje osoba prawna.

Krok czwarty: NIP, Regon

Numer NIP i Regon nadawany jest spółce automatycznie, po jej wpisaniu do KRS i ujawnianiu w Rejestrze.

Uwaga generalna: co do zasady, każdy wniosek o wpis do KRS powinien być złożony nie później niż w terminie 7 dni od dnia zdarzenia uzasadniającego dokonanie wpisu.

Zgodnie z wcześniejszymi wyjaśnieniami, procedura powołania spółki komandytowo-akcyjnej i akcyjnej została pominięta.

Ćwiczenia

1. W każdej spółce można wprowadzić albo wyłączyć zasadę dziedziczenia udziałów po zmarłym wspólniku. Jakie są skutki przyjęcia każdego z rozwiązań?
2. Jak spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może pozyskać środki pieniężne zgodnie z przepisami prawnymi?
3. W jakich formach organizacyjno-prawnych musi, a w których może być powołany zarząd?
4. W jakich spółkach wspólnicy odpowiadają za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem, także osobistym?
5. Kogo dotyczy zakaz konkurencji?

Bibliografia

- Jezioro J. [2013], [w:] E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa.
- Rodzinkiewicz M. [2012], *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, LexisNexis, Warszawa.
- Ustawa z dnia 15 września 2000 roku – kodeks spółek handlowych, t.j. Dz.U. 2013, poz. 1030 z późn. zmian.

Ustawa z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej, t.j. Dz.U. 2015, poz. 584 z późn. zmian.

Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 roku o Krajowym Rejestrze Sądowym, t.j. Dz.U. 2015, poz. 1142 z późn. zmian.

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku – kodeks cywilny, t.j. Dz.U. 2016 r., poz. 380 z późn. zmian.